

narediti, da se stvar ne bi spre-
vrgla v navadno veselico s tra-
dicionalnim pretepom? Ali pa si
vendarle želimo zgolj veselice?
Navsezadnje: dobra veselica je
tudi že skoraj stari običaj, ki iz-
umira.

Tukaj je težko najti pravo mero,
težko je tudi biti pameten – ne
glede na gensko zasnovo –, vsi
tudi pravijo, da so časi težki in
da v krizi ni denarja za kulturo,
pa naj bo kulturna dediščina ali
visoka glasba. Kadar se o teh re-
čeh pogovarjam s svojimi pisa-
teljskimi kolegi »iz centra«, torej
iz Ljubljane, se vsi malo zmrdu-
jejo, češ, kaj bo ta folklor, to
je navadna čičkarija in nima
nikakršne zveze z umetnostjo,
visoka umetnost pa na podeže-
lje tudi ne sodi. Ampak, rečem,
čakajte, čakajte, ali naj torej na
podeželju res ostanejo samo še
samotni kombajni in obubo-
žani kmetje z nedeljsko mašo?
Andrej Rozman Roza je nekoč
zelo lucidno povedal, da postaja
Slovenija vse bolj podeželska,
pri čemer sicer ne vem točno,
kaj je s tem mislil, si pa mislim.
Vse več je »podeželske« favšije,
zaprtosti, netolerance in stra-
hu pred drugačnim. Vse več je
tudi podeželskih malih bogov v
parlamentu, ki gasilske veselice
izrabijo za to, da plačajo špricer
tistemu, ki jih voli (in mu poleg
obljubijo še tri metre asfalta na
domačem dvorišču).

Ko smo pred desetimi leti iz Slo-
venskih goric obupano klicali v
Ljubljano, naj pomagajo, ker je
naš kralj na Betajnovi opustošil
vse kulturne ustanove, opremil
vse javne zavode z okni iz svoje-
ga podjetja, priključil vrtce šol-
lam in vehementno razlagal, da
otroci brezposelnih ljudi itak ne
rabijo vrtca, ker jih lahko mama
in ata pazita, se je malokdo iz
Ljubljane zganil, nobenega »in-
telektualca« ni bilo, ki bi zasta-
vil kakšen stavek, kakšno svojo
visoko umetnost, vsi so bili
tiho, naj podeželje zgine v svo-
ji ljudski folklori. Zdaj pa se vsi
čudijo, kako lahko takšen člo-
vek sprejema zakone, torej sedi
v državnem zboru, čeprav ga je
tudi lastna stranka izobčila. Zdaj

pa pravijo: presnete gasilske ve-
selice in plačani špricerji. Še več,
zdaj kar naenkrat ugotavljajo,
da podeželje vdira v mesto, ali,
povedano z učenimi besedami:
ruralno vdira v urbano.

Iskanje izgubljenega ravnotežja

Težko je točno razumeti, zakaj
bi človek delal umetnost na po-
deželju. Res. Na prvi pogled to
nima nobenega smisla. Vedno,
ko pride poletje, čas tradici-
onalne prireditve Žetev, se v
Jurovskem Dolu pripravimo, da
se kar kadi. Nekateri bi radi veli-
ke ansamble z lepo pevko, drugi
malo frajtonarice, tretji vztraja-
jo pri ekoloških kozarcih in lite-
rarnih recitalih, četrti imajo že
vsega poln kufer. Najvišja ume-
tnost, se zdi, je najti ravnotežje.
Najti tiste najlepše »podeželske«
reči, solidarnost, dobrega sose-
da, gozdove, sadovnjake, roč-
ne spretnosti, in jih zapakirati
skupaj z današnjim časom, ki je
zmešan kot mestna kura, a ima
vendarle toliko lepega v besedi,
glasbi, sliki, lampijončkih na
oknu, carjeviču v sadovnjaku,
godbi na pihala, vonju po otavi,
knjigah, ljudeh, pogovorih. Po
vsem, kar sem videla in vidim v
Jurovskem Dolu, verjamem, da
zmore le umetnost razširiti ne-
katera obzorja, le ustvarjalnost,
skupno delo, nova branja. Ni
lahko, ni pa nemogoče. Neod-
govorno bi bilo, če bi podeželje
pustili samo s kombajni. Neod-
govorno do nas vseh, do naše
družbe, do našega časa.

Letos smo v Jurovskem Dolu
namesto enega dneva Žetve
naredili ves teden dogodkov.
Razstavo o dvajsetletni zgodo-
vini te tradicionalne prireditve,
okroglo mizo o cimprani hiši in
arhitekturni posvet, ustanovili
smo skupino prostovoljcev, ki
smo ji dali ime Zelenčki (čeprav
so starejši člani predlagali, da
se nam reče Zelenčki in Sivčki),
kopali smo krompir, čebulo,
česen, pošiljali zelenjavo v ma-
riborske vrtce in šole v okviru
zadruga Dobrina, imeli smo
tudi literarni večer z godbo na
pihala in lučkami in sadovnjaku,

Jože je izdelal klopotec, Marija pa ga je pognala.

FOTO: DANIELE CROCI

gong pod orehom, šiviljski tečaj
za začetnike in nadaljevalce, vi-
deomatinejo in ljudsko pesem
na polju s pražitom. Imeli smo
tudi urjenje v odnosu mojster
– vajenec, ko je gospod Jože Ko-
rošec, ki je izdelal in postavil že
točno 40 križev po vseh Sloven-
skih goricah (tistih, ki stojijo v
križiščih – Jože Korošec pravi,
da so ti križi naša tradicija in da
je to dobro, kajti kdor gre mimo,
križ pogleda, in marsikdo si
zraven tudi kaj misli, pri čemer
to po navadi niso slabe misli),
skratka mojster Korošec se je
odločil, da v čast Žetve in nove
prostovoljne skupine Zelenčki
izdela velikanski klopotec, kaj
velikanski, rekordni, in tako si

je zaželel, da mu pri delu tudi
kdo pomaga. Pomagal je mladi
Robert, šestnajstletni vajenec,
in gospod Korošec se je od sreče
čisto raznežil. Rekel je: »Dober
mojster svojega vajenca ne iz-
korišča. Dober mojster ve, kdaj
je treba pohvaliti in kdaj reči:
'Zdaj pa je čas za malo soka in
kakšen vic.'«

Pa smo sedeli pod imenitnim
klopotcem, gledali, kako gibke
žanjice režejo žito, sadovnjak je
dišal, gospod Korošec je razlagal
vice, in lepa mlada ženska, ki ji
je ime Anja, je prišla do mene,
me prijela za roko in me peljala
v cimprano hišo pogledat, kako
je pred petnajstimi leti držala
svojo mamo za rob krila.